

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 7/2021-8

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 27. januára 2021 v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť obchodnej spoločnosti HORVÁT klimatizácia a vetranie, s. r. o., Bánovecká cesta 11, Žilina, IČO 36 400 980, zastúpenej obchodnou spoločnosťou GARANT PARTNER legal s. r. o., Einsteinova 21, Bratislava, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Martin Dočár, vo veci namietaného porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 20 Er 702/2005 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť obchodnej spoločnosti HORVÁT klimatizácia a vetranie, s. r. o., o d m i e t a pre nesplnenie zákonom ustanovených náležitostí.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého konania a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 27. mája 2020 doručená ústavná sťažnosť obchodnej spoločnosti HORVÁT klimatizácia a vetranie, s. r. o., Bánovecká cesta 11, Žilina, IČO 36 400 980 (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 20 Er 702/2005 (ďalej len „exekučné konanie“ alebo „napadnuté konanie“). Sťažovateľka pravdepodobne omylom uviedla v petite ústavnej sťažnosti nesprávnu sp. zn. 20 Er 702/2020, avšak z ostatného obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že správnu je sp. zn. 20 Er 702/2005.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka je v postavení oprávnenej v exekučnom konaní vedenom proti povinnému [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], okresným súdom pod sp. zn. 20 Er 702/2005. Exekučným titulom je platobný rozkaz okresného súdu sp. zn. 20 Rob 255/2004 zo 17. marca 2005. Okresný súd vydal poverenie na vykonanie exekúcie, ktoré bolo súdnemu exekútorovi doručené 4. júla 2005.

3. Sťažovateľka namieta, že okresný súd nezabezpečil, aby ním poverený súdny exekútor postupoval vo veci bez zbytočných priet'ahov, a že ju ponechal po dobu 15 rokov v neistote v postavení účastníka exekučného konania. Sťažovateľka tak utrpela vážnu nemajetkovú ujmu, keďže je v nej otrasená dôvera v súdny systém, najmä pokiaľ ide o rýchlosť a účelnosť exekučného konania. Dôsledkom je nedôvera sťažovateľky k právnemu prostrediu v Slovenskej republike v oblasti reálnej vymožitelnosti práva. Považuje za nepredstaviteľné a ústavne neakceptovateľné, aby exekučné konanie bolo zo strany súdu vedené 15 rokov bez akéhokoľvek vymoženia čo i len časti jej pohľadávky.

Z uvedeného dôvodu žiada sťažovateľka za spôsobenú ujmu náhradu nemajetkovej ujmy v sume 7 500 €, ktorú považuje za primeranú dĺžke exekučného konania.

4. Na základe uvedených dôvodov sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po prijatí veci na ďalšie konanie nálezom vyslovil porušenie jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní, priznal jej primerané finančné zadost'učinenie v sume 7 500 € a náhradu trov právneho zastúpenia.

II.

Relevantná právna úprava

5. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

6. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

7. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

8. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

9. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) podľa § 42 ods. 2 písm. f), g), q) r), t) alebo písm. v), ktorý je zjavne neopodstatnený..

10. Podľa § 43 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania okrem všeobecných náležitostí podania podľa § 39 musí obsahovať aj dátum narodenia navrhovateľa, ak ide o fyzickú osobu, identifikačné číslo navrhovateľa, ak ide o právnickú osobu, bydlisko alebo sídlo navrhovateľa, označenie subjektu, proti ktorému návrh smeruje, akého rozhodnutia sa navrhovateľ domáha, odôvodnenie návrhu a navrhované dôkazy.

11. Podľa § 123 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavná sťažnosť musí okrem všeobecných náležitostí návrhu na začatie konania podľa § 43 obsahovať

- a) označenie toho, kto podľa sťažovateľa porušil jeho základné práva a slobody,
- b) označenie právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu, ktorým podľa sťažovateľa boli porušené jeho základné práva a slobody,
- c) označenie základných práv a slobôd, ktorých porušenie sťažovateľ tvrdí,
- d) konkrétne skutkové a právne dôvody, pre ktoré malo podľa sťažovateľa dôjsť k porušeniu jeho základných práv a slobôd.

12. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

13. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

III.

Ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu a samotné posúdenie vecí ústavným súdom

14. Ústavný súd v prvom rade poukazuje na svoju doterajšiu rozhodovaciu činnosť, v ktorej konštantne zdôrazňuje, že právo na prerokovanie vecí bez zbytočných priet'ahov súdom sa vzťahuje aj na konanie o výkon rozhodnutia a rozhodovanie súdu v exekučnom konaní (napr. III. ÚS 15/03), keďže nútený výkon súdnych a iných rozhodnutí vrátane súdnej exekúcie podľa Exekučného poriadku je súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (II. ÚS 143/02, IV. ÚS 292/04), pričom ústava v čl. 48 ods. 2 takéto konania z povinnosti súdov konať bez zbytočných priet'ahov nevyníma. Aj podľa názoru Európskeho súdu pre ľudské práva by právo na súdnu ochranu zostalo iluzórnym, keby vnútroštátny právny poriadok umožňoval, aby konečné súdne rozhodnutie ostalo „neúčinné“ na škodu jednej zo strán. Výkon rozsudku alebo rozhodnutia súdu treba považovať za integrálnu súčasť procesu v zmysle čl. 6 dohovoru (obdobne III. ÚS 15/03, IV. ÚS 551/2013).

15. K uvedeným východiskám však ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou dodáva, že pri rozhodovaní okresného súdu v exekučnom konaní je potrebné rozlišovať medzi rozhodovaním o jednotlivých návrhoch v rámci exekučného konania ako takého. Takéto „rozdeľovanie“ exekučného konania na relatívne samostatné úseky je dôsledkom skutočnosti, že okresný súd nie je štátnym orgánom, ktorý vykonáva samotný výkon rozhodnutia, t. j. exekúciu (výnimkou je výkon rozhodnutia vo veciach maloletých), keďže právomoc okresného súdu rozhodovať v exekučnom konaní (zasahovať do exekúcie vedenej súdnym exekútorom) nastáva až po splnení zákonom ustanovených podmienok. Po právoplatnom rozhodnutí okresného súdu v konkrétnej veci, t. j. o jednotlivom návrhu v rámci exekučného konania, sa jeho ingerencia do exekučného konania končí, až kým znovu nevznikne potreba, aby v exekučnom konaní opäť rozhodoval exekučný súd. Exekučný súd preto nemôže zodpovedať za potenciálne porušenie základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných priet'ahov spôsobené dĺžkou celého exekučného konania, ale len za dĺžku jeho „jednotlivých rozhodovaní“ v rámci exekučného konania

(m. m. III. ÚS 867/2016). Inak povedané, namietať porušenie základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru možno na ústavnom súde vo vzťahu k exekučnému súdu len vtedy, ak tento má reálne o čom rozhodovať.

16. Sťažovateľka namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní, a to s poukazom na celkovú dĺžku exekučného konania bez bližšieho odôvodnenia.

17. Ústavný súd zdôrazňuje, že v ústave a zákone o ústavnom súde má presne definované právomoci, uplatnenie ktorých je viazané na splnenie viacerých formálnych aj vecných náležitostí návrhu na začatie konania (čl. 127 ods. 1 ústavy, § 43 ods. 1 a § 123 ods. 1 zákona o ústavnom súde).

18. Z hľadiska predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti je podstatný najmä § 45 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého je ústavný súd viazaný rozsahom a dôvodmi návrhu na začatie konania, ak § 89 tohto zákona neustanovuje inak.

19. Sťažovateľka, zastúpená kvalifikovaným právnym zástupcom, svoju ústavnú sťažnosť vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote postupom okresného súdu v napadnutom konaní žiadnym ústavnoprávne relevantným spôsobom neodôvodnila, teda neuviedla argumentáciu, námietky ani súvislosti týkajúce sa porušenia označených práv vo vzťahu k napadnutému postupu okresného súdu. Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka sa obmedzila na námietku neprimeranej celkovej dĺžky exekučného konania v trvaní 15 rokov, no neuviedla, v čom konkrétne, v akom procesnom postupe okresného súdu, vidí porušenie označených práv.

20. Odôvodnenie návrhu je pritom podľa § 43 ods. 1 zákona o ústavnom súde zákonom danou podmienkou konania pred ústavným súdom. V tejto súvislosti ústavný súd už opakovane konštatoval, že zo vzájomnej väzby medzi relevantnými ustanoveniami

zákona o ústavnom súde (§ 43 ods. 1 a § 123 ods. 1) vyplýva, že sťažovateľ musí označiť základné práva a slobody, vyslovenia porušenia ktorých sa domáha, nielen označením príslušných článkov ústavy, ale musí ich konkretizovať aj skutkovo (m. m. IV. ÚS 124/08, IV. ÚS 146/08), t. j. uviesť, z akých dôvodov malo dôjsť k ich porušeniu a navrhnúť v tejto súvislosti dôkazy.

21. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd konštatuje, že ústavnú sťažnosť sťažovateľky v predložennom znení nemožno považovať za kvalifikovanú ústavnú sťažnosť, o ktorej by ústavný súd mohol konať a rozhodnúť. Jej nedostatok sa vzťahuje na sťažovateľkou formulované odôvodnenie ústavnej sťažnosti, ktoré nezodpovedá zákonným požiadavkám. V odôvodnení ústavnej sťažnosti úplne absentuje vymedzenie dostatočne konkrétnych skutkových a právnych dôvodov, pre ktoré malo podľa sťažovateľky dôjsť k porušeniu jej základných práv a slobôd, teda obligatórnej náležitosti ústavnej sťažnosti vyžadovanej § 123 ods. 1 písm. d) zákona o ústavnom súde.

22. Ústavný súd tiež zdôrazňuje, že jeho judikatúra v otázke posudzovania náležitostí podaných sťažností sa postupne sprísňuje, a to najmä ak ide o kvalifikovane zastúpeného sťažovateľa.

23. Advokát, zastupujúci svojho klienta pred ústavným súdom, je podľa § 18 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov povinný pri výkone advokácie postupovať s odbornou starostlivosťou, ktorou sa rozumie, že koná čestne, svedomito, primeraným spôsobom a dôsledne využíva všetky právne prostriedky a uplatňuje v záujme klienta všetko, čo podľa svojho presvedčenia považuje za prospešné; pritom dbá na účelnosť a hospodárnosť poskytovaných právnych služieb. Tieto zákonom ustanovené povinnosti advokáta vylučujú, aby ústavný súd nahradzoval úkony právnej služby, ktoré je advokát povinný vykonať tak, aby také úkony boli objektívne spôsobilé vyvolať nielen začatie konania, ale aj prijatie ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie, ak sú na to splnené zákonom ustanovené predpoklady. Osobitne to platí pre všetky zákonom ustanovené náležitosti úkonov, ktorými začína konanie pred ústavným súdom (m. m. II. ÚS 117/05, IV. ÚS 267/08, II. ÚS 154/2019).

24. Ústavný súd pripomína, že nedostatky zákonom predpísaných náležitostí vyplývajúce z podania sťažovateľky nie je povinný odstraňovať z úradnej povinnosti. Na takýto postup slúži inštitút povinného právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom a z doterajšej rozhodovacej činnosti ústavného súdu jednoznačne vyplýva, ako ústavný súd posudzuje nedostatok zákonom ustanovených náležitostí podaní účastníkov konania (napr. IV. ÚS 77/08, I. ÚS 162/2010, III. ÚS 206/2010, II. ÚS 309/2010, I. ÚS 594/2012, II. ÚS 102/2019, II. ÚS 88/2020). Aj v tomto ohľade naďalej zostáva v platnosti zásada „vigilantibus iura scripta sunt“, t. j. bdelym patrí právo, a to o to zvlášť, ak ide o osoby práva znalé (napr. advokáta).

25. Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní konštatuje, že ústavná sťažnosť v predloženej podobe neobsahuje náležitosti, ktoré na uplatnenie právomoci ústavného súdu ustanovuje ústava a zákon o ústavnom súde, a to relevantné odôvodnenie ako východiskový rámec ústavnej sťažnosti obsahovo korešpondujúce s návrhom na rozhodnutie vo veci samej. Na tomto základe tak ústavný súd ústavnú sťažnosť v súlade s § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde odmietol pre nesplnenie zákonom ustanovených náležitostí.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. januára 2021

Robert Šorl
predseda senátu